

«Masnaviy» dan yoshlarga ibratlar va hikmatlar

*Nabakorlar qissasi hikmat senga,
Do'st-u yorlar qismati ibrat senga.*

UO'K: 17:398.9

KBK: 87.7

86.38

M – 30

«Masnaviy»dan yoshlarga ibratlar va hikmatlar / Nashrga tayyorlovchilar: Abdumurod Tilavov, Vazira Shodiyeva. – Toshkent Yangi asr avlodi, 2024. – 208 b.

ISBN 978-9910-790-21-8

Mazkur kitobni tayyorlashda Samix Yolachanning «Masnaviydan yoshlarga hikoyalar va savollar» kitobi, shuningdek, «Masnaviy»ga yozilgan bir necha sharhlardan foydalanildi.

Sharhlar o'zbek xalq maqollari, mumtoz adabiyot namunalari, muhtaram olimlarimizning fikrlari va «Saodat asri» rivoyatlari bilan to'ldirildi.

Har hikoyat sharhi so'ngida Mavlono Rumiyan «10 oltin o'git» ruknida «Masnaviy» hikmatlari va uning nasriy bayoni berildi.

Taqrizchi:

Muqaddas AHMEDOVA

Nashrga tayyorlovchilar:

Abdumurod TILAVOV,
Vazira SHODIYEVA

Mas'ul muharrir:

Ahmadjon XOLMURODOV

*O'zbekiston Respublikasi Din ishlari bo'yicha qo'mitaning
2023-yil 6-noyabr sanasidagi №03-07/8223-sonli xulosasi
asosida tayyorlandi.*

ISBN 978-9910-790-21-8

© «Masnaviy»dan yoshlarga ibratlar va hikmatlar». «Yangi asr avlodi»,
2024-yil.

DEBOCHA

*Bishnavaz nay chun hikoyat mekunad,
Az shudayigo shikoyat mekunad.*

Jaloliddin RUMIY

Hozirgi paytda ko'pgina oilalar farzandlari bilan vaqtlarini birgalikda mazmunli o'tkazish, o'zaro ishonch, samimiy suhbat muhitini yaratish borasida birmuncha qiyinchiliklarga duch kelishmoqda. Zero, har bir oqil kishi zimmasida oila davrasida suhbat qurish, farzandlariga pand-nasihat qilish majburiyati bor. Agar biz pand-nasihatlarimiz bilan farzandlarimiz ongini o'stirmasak, undagi bo'shliqni to'ldirmasak, ularni o'z g'oyalarga ergashtiruvchi g'araz niyatli kimsalar doim topiladi. Sog'lom fikrlab, sog'lom yashashni istaganlarning ziddi o'laroq mol-u dunyoga tamoman ruju qo'ygan kimsalar bolalarimizni buzg'unchiga aylantirib qo'yishadi. Oqibatda, bizga in'om etilgan farzandlarimizni, pokiza nasllarimizni yo'qota boshlaymiz.

Hazrat Alisher Navoiyning quyidagi satrlari bizni ogohlikka chorlaydi:

*Xotirni jam istar ersang,
Avval xavotir daf'in et.*

Yoshlarimizning ongi, qalbi yot g'oyalarga asir bo'lmasdan avval uni ma'rifat, ixlos, muhabbat kabi ezgu hislar bilan to'ldirsak, xavf bartaraf etiladi. Ushbu kitobni sizga taqdim qilishimizga ana shu xavotir sabab bo'ldi.

Yoshlarimiz mavlono Rumiylar hikoyatlarini yanada chuqur tushunishi, mag'zini oson chaqib olishi uchun ularni suhbat tarzida savol-javob qilish orqali izohlashga harakat qildik. Inshaalloh, bu harakatimiz, albatta, samara beradi. Chunki hikoyat va qissalar kishiga ibrat bo'la oladigan eng samarali vositadir. Shu bois Qur'oni Karimning salmoqli qismi ham qissalardan tarkib topgan. Ushbu hikoyatlar esa mavlono Jaloliddin Rumiylarning «Masnaviy»sidan saralab olingani bois maslahat, nasihat, pand-o'gitlarimiz yanada ta'sirchan bo'lishidan umidvormiz.

Hikoyatlar davomida savol-javob orqali tinglovchilar diqqatini jalb etish, ulug' donishmandning pand-nasihatlariga e'tibor qaratishni maqsad qildik. «Masnaviy» hikoyatlarining boshqa hikoyatlardan farqi va afzalligi shundaki, undagi har bir bo'lim o'z ichiga turli g'oyalarni qamrab oladi. Boshqa hikoyatlarda umumiy g'oyani ifodalaydigan asosiy fikr hikoyat yakunida xulosa sifatida taqdim qilinadi. Shu bois «Masnaviy»dagi hikoyalarni sharhlashda yangicha uslub qo'llash, o'ziga xos yo'l tutishga intildik. Har hikoyat so'ngida «Masnaviy»dan hikmatlar berildi.

Tajribalar shuni ko'rsatmoqdaki, mavlono Jaloliddin Rumiylar hikoyatlarini sharh bilan o'qish o'quvchining qalbiga o'z-gacha zavq, shukuh baxsh etadi. Bu hikoyatlar va purma'no hikmatlar aytilgan davra ajib bir ma'naviy muhitga aylanib, ko'ngil deb atalmish sirli xilqat sururga to'ladi.

Hazrat Navoiy yozadilar:

Umidim ulki – umidingga yetgaysan!

Aziz farzandlarimiz, biz ham ulkan umidlar, samimiy tilaklar bilan ushbu kitobni Sizga ilindik.

**Abdumurod TILAVOV,
Vazira SHODIYEVA**

11. Martin LINGS. «Hazrati Muhammadning hayoti». Istanbul, «Inson» nashriyoti, 1997.
12. Prof. Dr. Vahbi Zuhoyli. «Islom Fiqhi ensiklopediyasi», Istanbul, «Risola» nashriyoti, 1994.
13. Rahmatilla Nosir. «Soʻz bilan suhbat». Toshkent: «Nurafshon business» nashriyoti-2019.
14. Abdumurod Tilavov. «Bolalarga gap uqtirish sanʼati». Tarbiya kitobi. Toshkent: «Sano-standart», 2016.
15. Abu Mansur Moturidiy. «Pandnoma». Nashrga tayyorlovchilar: Sh.Sirojiddinov, A.Tilavov. Toshkent: 2020 (qoʻlyozma).
16. Umar Foruq Saydo al-Jazariy. «Oʻzbekiston – avliylar vatani». Toshkent: 2020.
17. Maxtumquli. Saylanma. Toshkent: «Oʻqituvchi» NMIU, 2017.
18. Luqmoni Hakimdan 100 oʻgit. Toshkent: «Sano-standart», 2016.
19. Imom Aʼzam Abu Hanifa. Asarlar. Toshkent: «Movarounnahr», 1998.
20. Tohir Malik. «Odamiylik mulki». Toshkent: «Sharq», 2010.

MUNDARIJA

Debocha	3
Podshohning imtihoni.....	5
Ne'matga shukur	22
Darveshning sayohati.....	47
Cho'ponning duosi.....	56
Og'ziga ilon kirgan odam	67
«Namoz vaqti bo'ldi, tur!»	79
Dabdaba jinnisi	91
Vahimaga tushgan mudarris.....	118
Hayvonlar tili.....	129
Qushning nasihati.....	145
Sizningcha, hikoyatdagi odamga nasihat berish joizmi? U shunga loyiqmi?.....	151
Bir ko'nchining hikoyasi.....	156
Mashaqqat chekmasdan rizq istagan odam	165
Ahli suffa.....	192
Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati	205

Diniy-ma'rifiy nashr

**«Masnaviy»dan
yoshlarga ibratlar va hikmatlar**

Muharrir
Zebiniso HAYITOVA

Musahhih
Zulfiya RAHIMBEKOVA

Badiiy muharrir
Bobur MURODOV

Kompyuterda sahifalovchi
Dildora JO'RABEKOVA

Texnik muharrir
Surayyo AHMEDOVA

Litsenziya raqami: AI № 252, 2014-yil 02.10 da berilgan.

Bosishga 09.04.2024-yilda ruxsat etildi.

Bichimi 84x108 1/32.

Bosma tabog'i 8,0. Shartli bosma tabog'i 13,44.

Garnitura «Cambria». Ofset qog'oz.

Adadi 5000 nusxa. Buyurtma № 57-24.

Bahosi kelishilgan narxda.

«Yangi asr avlodi» NMMda tayyorlandi.

«Yoshlar matbuoti» MChJda chop etildi.

100113. Toshkent, Chilonzor-8, Qatortol ko'chasi, 60.

Murojaat uchun telefonlar:

Nashr bo'limi – (71) 230-00-50;

Savdo va Marketing bo'limi – (77) 013-00-50;

(77) 013-00-60;

[@bookuzbekistan](http://www.book.uz)

email: yangiasravlodi@mail.ru